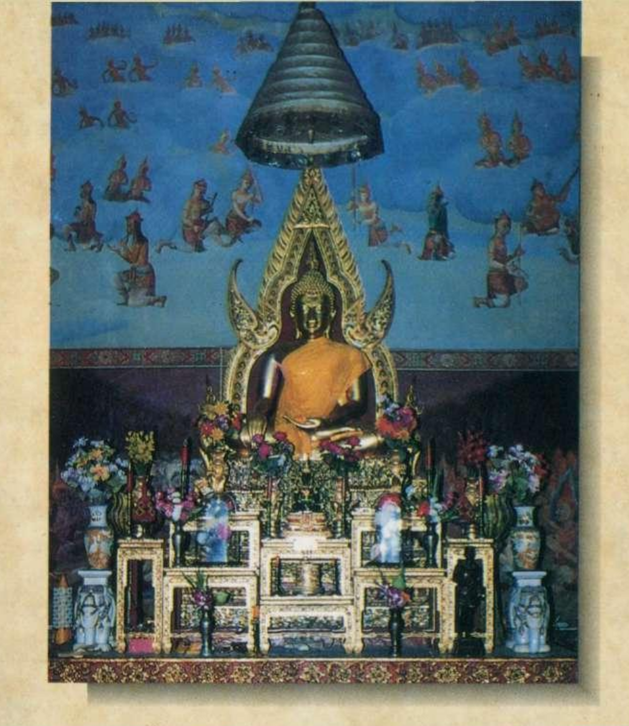
ทั่วทิศ ช้างสมเด็จพระนเรศวรกับสมเด็จพระเอกาทศรถ ไล่ข้าศึกไปประมาณ 100 เส้น พอฝุ่นจาง ทรงทอดพระเนตรเห็นพระมหาอุปราชาทรงคชาธารขึ้นระวางพลายพัทธกอ ยืนอยู่ใต้ร่มไม้ข่อยกับเหล่าท้าวพระยา ถ้าพระมหาอุปราชาจะสั่งกองทัพทหารรุมรบพุ่งก็จะเป็นอันตราย สมเด็จพระนเรศวรมีพระสติมั่นคงไม่หวาดหวั่น ทรงคิดได้ทันทีสงครามทีจะเอาชนะได้ทางเดียว จึงขับช้างตรงไปหน้าช้างพระมหา-อุปราชา แล้วร้องตรัสไปโดยฐานที่คุ้นเคยกันมาก่อนว่า "เจ้าพี่จะยืนช้างอยู่ใยใต้ร่มไม้ เชิญเสด็จมาทำยุทธหัตถีกันให้เป็นเกียรติเถิดกษัตริย์ภายหน้าที่จะชนช้างได้อย่างเราจะไม่มีแล้ว" พระมหาอุปราชาพระหฤทัยเป็นวิสัยกษัตริย์ ได้ฟังสมเด็จพระนเรศวรท้าชนช้างจะไม่รับก็ละอาย จึงไสช้างพลายพัทธกอเข้าชนกับเจ้าพระยาไชยานุภาพคชาธารสมเด็จพระนเรศวร เจ้าพระยาปราบไตรจักรคชาธารสมเด็จพระเอกาทศรถเข้าชนกับช้างเจ้าเมืองจาปะโร ภาพแห่งการยุทธหัตถีจึงปรากฏขึ้น ณ ที่ทุ่งหนองสาหร่าย ตำบลตะพังกรุ แขวงเมืองสุพรรณบุรี (หน้า 135, 137)

ในส่วนนี้ได้รับอุปถัมภ์ทุนจากพระครูจันทรรัศมี พระครูปริยัติสุกิจ และ คุณพ่อเชื้อ แก้วกูล สนับสนุนในการตีพิมพ์เอกสารฉบับนี้ ขอจงเจริญเทอญ

รวบรวมเรียบเรียงจากหนังสืออ้างอิง ไทยรบพม่า ของสมเด็จกรมพระยาดำรงราชานุภาพ และประวัติศาสตร์ไทย

ประวัติสังเขป
วัดสุวรรณดารารามราชวรวิหาร

ประวัติสังเขป
วัดสุวรรณดารารามราชวรวิหาร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วัดสุวรรณดารารามราชวรวิหาร ตั้งอยู่เลขที่ ก 50 หมู่ที่ 1 ตำบลหอรัตนไชย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรี-อยุธยา ภายในรอบเกาะเมือง ถนนอู่ทอง ตรงข้ามวัดรัตนไชย (วัดจีน) มีเนื้อที่ประมาณ 71 ไร่

ทางทิศเหนือติดต่อที่ดินราชพัสดุ ทางทิศใต้ติดต่อแม่น้ำป่าสัก

ทางทิศตะวันออกติดต่อแม่น้ำป่าสัก ทางทิศตะวันตกติดต่อที่ดินราชพัสดุ

มีเจ้าอาวาสปกครองสงฆ์ติดต่อกันมาจำนวน 12 รูป เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันมีสมณศักดิ์นามว่า พระสุวรรณวิมลศีล (ลำพาย ถาวรธมฺโม) วุฒิทางธรรม ป.ธ. 4 อายุพรรษา 63 พรรษา อายุปี 83 ปี มักน้อย สันโดษ ฉันภัตตาหารมังสะวิรัติ เป็นที่เคารพบูชาของสัปปุรุษพุทธศาสนิกชนโดยทั่วไป

วัดสุวรรณดารารามฯ สร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย นายทองดี พระบรมมหาชนกของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า-จุฬาโลกมหาราช เป็นผู้สร้าง ระหว่างปี พ.ศ. 2275 - 2301 แผ่นดินสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกษฐ์ รัชกาลที่ 31 ให้นามวัดว่า "วัดทอง"

ต่อมาปี พ.ศ. 2310 ในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฺพระสุริยาศน์อมรินทร์ หรือเรียกว่า พระเจ้าเอกทัศน์ รัชกาลที่ 33 ได้เกิดสงครามไทยรบพม่าครั้งที่ 24 เสียกรุงศรีอยุธยาเป็นครั้งที่ 2 เมื่อวันอังคาร ขึ้น 5 ค่ำ เดือน 9 ปีกุน พ.ศ. 2310 เป็นวันแรกสงกรานต์ บ่าย 1 โมง พอเวลาค่ำ 8 นาฬิกา พม่าได้ยิงปืนใหญ่สุมไฟใต้กำแพงเมือง เข้าตีกรุงศรีอยุธยาแตกทำลาย ผู้คนล้มตาย ต่างก็หลบหนีเอาตัวรอด พม่าจุดไฟเผาบ้านเมือง ปราสาทราชวัง วัดวาอาราม พังพินาศเสียหายอย่างย่อยยับ เจ้าพระยามหากษัตริย์ต่างก็หลบหนีพม่า พระยาตากสิน รวมสมัครพรรคพวกทหารได้ประมาณ 500 คน จึงตีฝ่าวงล้อมของพม่าข้ามแม่น้ำป่าสักไปขึ้นระหว่างวัดพิชัยสงครามกับวัดกล้วย บริเวณสะพานปรีดีฯ ใช้เป็นสนามรบสู้กับพม่าเป็นสามารถ แล้วพาทหารหนีไปตามลำคลองบ้านธนู บ้านข้าวเม่า พม่าติดตามเกิดสู้รบกันที่บริเวณคลองชนะ พม่าล้มตายเป็นจำนวนมาก พระยาตากสินพาทหารหนีไปทางบ้านอุทัย บ้านสามบัณฑิต ถึงบ้านโพสาวหาญ พรานนก หมู่บ้านโพสาวหาญมีผู้หญิงคนหนึ่งชื่อนางโพ มีความกล้าหาญได้รวมกำลังผู้คนเข้าช่วยเหลือพระยาตากสินสู้รบพม่า จนพม่าต้องถอยทัพกลับ พระยาตากสินก็รวมพลทหารมุ่งหน้าไปยังเมืองจันทบุรี บ้านเมืองกรุงศรีอยุธยาก็ถูกไฟเผา รวมทั้งวัดทองก็ไฟไหม้หมด จึงกลายสภาพเป็นวัดร้างในเวลาต่อมา

ต่อมาปี พ.ศ. 2325 พระยาจักรี (นามเดิมนายทองด้วง) ขึ้นครองราชสมบัติ จึงย้ายเมืองหลวงจากกรุงธนบุรีมาตั้งใหม่ตรงข้ามฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา ได้สถาปนาขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์ทรงพระนามว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก (ต่อมาได้รับพระราชทานนามเป็นมหาราช) ขึ้นปกครองสยามประเทศ ได้พระราชทานนามเมืองใหม่ว่า "กรุงเทพมหานครอมรรัตนโกสินทร์" ราชวงศ์จักรีได้ทรงทะนุบำรุงบ้านเมือง สร้างวัดคู่พระองค์ขึ้นหลายวัด อาทิ วัดพระเชตุพนฯ หรือเรียกว่า วัดโพธิ์ ฯลฯ

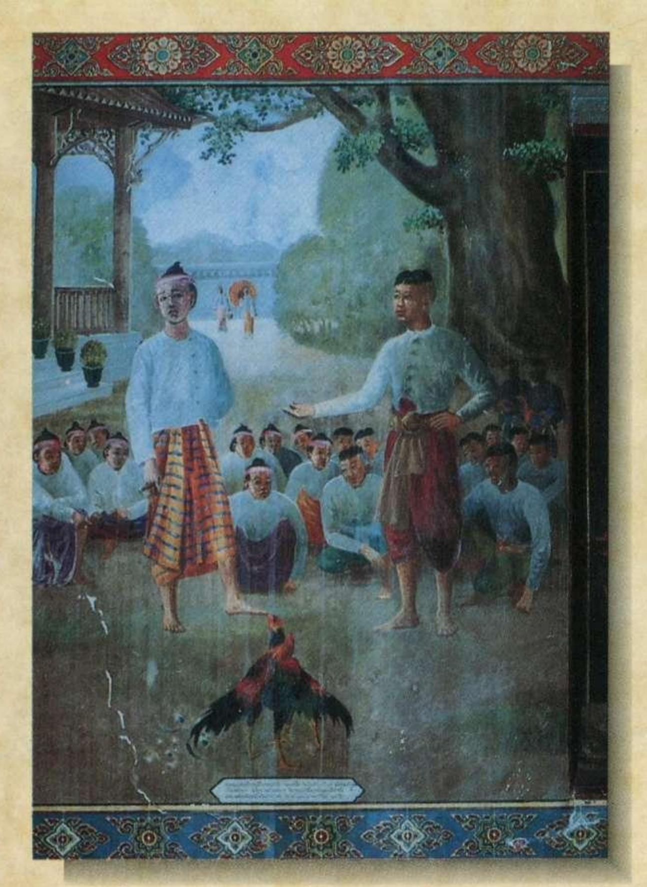
ต่อมาปี พ.ศ. 2328 ได้ทรงระลึกถึงพระบรมมหาชนก (นายทองดี) ที่ได้สร้างวัดทองขึ้นที่กรุงศรีอยุธยา ซึ่งถูกทำลายล้างไปหมดสิ้น จึงได้มาปฏิสังขรณ์ยกฐานะวัดร้างขึ้นเป็นวัดมีพระสงฆ์ ได้ทรงสร้างเสนาสนะขึ้นใหม่ทั้งหมด และทรงสร้างพระอุโบสถขึ้น เป็นรูปทรงสำเภา จึงได้เปลี่ยนนามวัดใหม่จากวัดทองเป็นวัดสุวรรณดาราราม แล้วยกฐานะวัดเป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ชนิดราชวรวิหาร มีนามเต็มว่า **"วัดสุวรรณดารารามราชวรวิหาร"** และได้อาราธนาพระสงฆ์มาจำพรรษา ตั้งแต่นั้นมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

ในรัชกาลต่อมาจนถึงรัชกาลปัจจุบันได้มีการบูรณปฏิสังขรณ์ และทรงเป็นองค์อุปถัมภ์เสด็จถวายผ้าพระกฐินหลวง โดยเสด็จพระราชทานโดยพระองค์เองและผู้แทนพระองค์เป็นประจำตลอดมาทุกปี

ขณะนี้วัดสุวรรณดารารามฯ อยู่ในสภาพที่ต้องบูรณปฏิสังขรณ์ และต้องพัฒนาให้สวยงามเป็นที่ปฏิบัติกิจทางพระพุทธศาสนา และเป็นที่ศึกษาหาความรู้ในเชิงประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียน นิสิต นักศึกษา ประชาชนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เป็นอย่างมาก พระสุวรรณวิมลศีล เจ้าอาวาส ได้พิจารณาถึงความสำคัญของวัด จึงประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการวัดขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีนายสมพงศ์ แช่มพัฒนชัย อดีตรองผู้ว่าราชการจังหวัด ร่วมกับคณะสงฆ์ มีพระครูจันทรรัศมี พระครูปริยัติสุกิจ ผู้ช่วยเจ้าอาวาส เป็นผู้ร่วมกันดำเนินการพัฒนาวัด ตามแผนพัฒนาโครงการของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

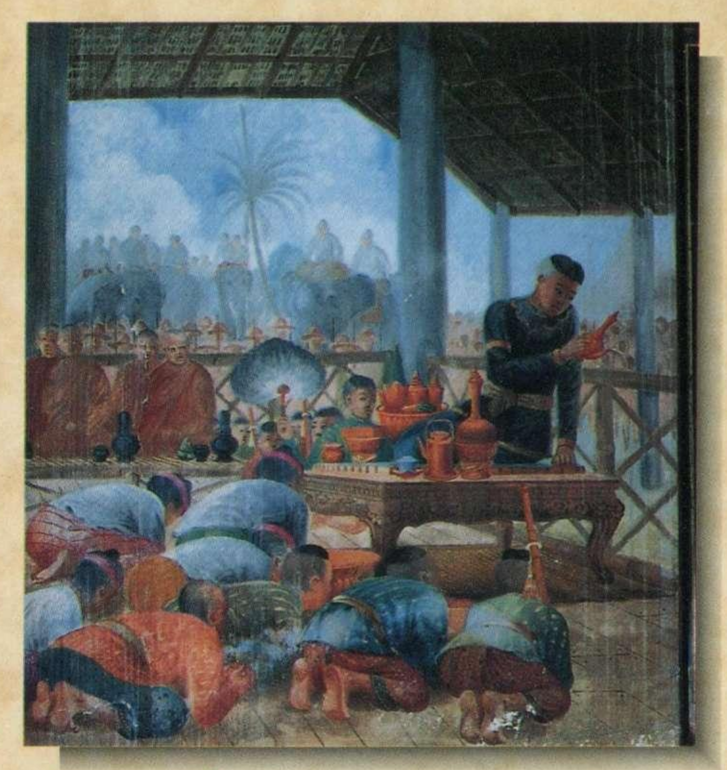
จึงขอเชิญชวนผู้มีจิตศรัทธาทั้งหลายที่ไปทัศนศึกษาชมโบราณสถาน โบราณวัตถุของวัดสุวรรณฯ ร่วมใจกันบริจาคเพื่อบำรุงพระพุทธศาสนาสืบต่อไป

กระผม นายถนอม แสนสุข อดีตศึกษาธิการ ผู้บริหารการศึกษา 7 วุฒิการศึกษา พ.ม., กศ.บ., และ ธรรมศึกษาเอก ยังด้อยต่อการศึกษา ที่ได้รวบรวมเรียบเรียงประวัติของวัด ทั้งในเชิงวิชาการด้านประวัติศาสตร์ไทย ตามภาพเขียนฝาผนังในพระอุโบสถและพระวิหารมาเสนอท่านผู้อ่าน ผู้ชม เพียงเล็กน้อย หากขาดตกบกพร่อง ขออภัยน้อมรับไว้แต่ผู้เดียว หากมีคุณค่าเป็นประโยชน์แก่ท่าน ขอได้แผ่ส่วนกุศลนี้แก่บรรพบุรุษ และเจ้าพระยาพระมหากษัตริย์ อาทิ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก-มหาราช วิญญาณทิพย์จะสถิตอยู่ที่หนไหน จงมารับทราบด้วยเถิด คณะกรรมการวัดชุดนี้ มีความปรารถนาเป็นอย่างยิ่งที่จะได้ร่วมใจกันสร้างพระราชานุสาวรีย์ และพระมหาปราสาท เป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ในโอกาสอันสมควร ขอให้ทุกท่านจงร่วมแรงร่วมใจ ทั้งกำลังกาย กำลังทรัพย์ ในการดำเนินการต่อไปในอนาคต

ภาพสมเด็จพระนเรศวรชนไก่กับสมเด็จพระมหาอุปราชา

เมื่อครั้งทรงพระเยาว์ ประทับอยู่ในกรุงหงสาวดี เมืองพม่า ในประวัติพงศาวดารไทยรบพม่ากล่าวว่า พระเจ้ากรุงหงสาวดีได้ขอสมเด็จพระนเรศวรจากพระมหาธรรมราชาไว้เป็นบุตรบุญธรรมในเมืองหงสาวดี เมื่อพระชนม์ได้ 9 พรรษา พระมหาอุปราชาให้สมเด็จพระนเรศวรหาไก่มาชนกัน สมเด็จพระนเรศวรจึงส่งสารบอกมายังกรุงศรีอยุธยาให้คัดเลือกไก่ดีมีฝีเท้าดีตีแม่น ส่งไปยังเมืองหงสาวดี สมเด็จพระมหา-อุปราชา จึงได้เล่นชนไก่กันกับสมเด็จพระนเรศวร ไก่ของพระมหา-อุปราชาแพ้ พระมหาอุปราชาจึงตรัสว่า “ไก่เชลยตัวนี้เก่งจริงหนอ” สมเด็จพระนเรศวรได้ฟังดังนั้นก็อดพระทัยไว้ ตรัสตอบโดยมิได้หวั่นเกรงกลัวพระทัยแต่อย่างใดว่า “ไก่ตัวนี้อย่าว่าแต่จะตีเอาเดิมพันเลย ถึงจะตีพนันเอาบ้านเมืองก็ยังได้” (หน้า 86)

ภาพสมเด็จพระนเรศวรทรงประกาศอิสรภาพ

ในตอนหนึ่งของพงศาวดารไทยรบพม่า คือทางเมืองกรุงหงสาวดีเปลี่ยนเจ้าผู้ครองแผ่นดินใหม่ทำให้กรุงอังวะแข็งเมือง ไม่ยอมอ่อนน้อม สมเด็จพระนเรศวรทรงแน่พระทัยว่า กรุงหงสาวดีกับกรุงอังวะต้องรบกัน กรุงหงสาวดีได้สั่งกองทัพตามหัวเมืองต่าง ๆ รวมทั้งบอกมายังกรุงศรีอยุธยาให้ยกกองทัพขึ้นไปช่วยรบ สมเด็จพระนเรศวรได้จัดขบวนทัพเสด็จเดินทัพขึ้นไปช่วยรบ อย่างช้าๆ โดยไม่รีบร้อนจนถึงเดือนหก ปีวอก พ.ศ. 2127 ทรงตั้งพระทัยว่า ถ้ากรุงหงสาวดีชนะกรุงอังวะก็จะกวาดต้อนครอบครัวไทยกลับสู่กรุงศรีอยุธยา ถ้ากรุงหงสาวดีแพ้ก็จะตีซ้ำ เสด็จทัพถึงเมืองแครง พระยาเกียรติพระยารามชาวเมืองมอญเข้าสวามิภักดิ์ พระมหาเถรคันฉ่อง เมืองมอญ ได้เปิดความลับให้พระนเรศวรทราบว่า พระมหาอุปราชาทรงล่อลวงให้พระยาเกียรติพระยารามปลงพระชนม์ สมเด็จพระนเรศวรได้ทรงทราบดังนั้น โดยมิหวั่นกลัว ทรงประกาศอิสรภาพทรงหลั่งน้ำลงเหนือแผ่นดินด้วยสุวรรณภิงคารประกาศแก่เทพยดาต่อหน้าที่ประชุมว่า "แต่วันนี้กรุงศรีอยุธยาขาดการไมตรีกับกรุงหงสาวดีมิได้เป็นมิตรกันดังแต่ก่อนสืบมา" เมื่อเดือน 6 แรม 3 ค่ำ ปีวอก พ.ศ. 2127 แล้วเสด็จยกกองทัพไปกรุงหงสาวดี ถึงแม่น้ำสโตง พระมหาอุปราชาให้ สุรกรรมา ยกทัพตามมาทันกันที่แม่น้ำสโตง ตั้งทัพอยู่คนละฝั่งแม่น้ำ สมเด็จพระนเรศวรทรงประทับปืนยาว 9 คืบ ยิงข้ามแม่น้ำสโตง ถูกสุรกรรมา แม่ทัพพม่าถึงแก่ความตาย พม่าจึงถอยทัพกลับสู่กรุงหงสาวดี พระแสงปืนนั้นต่อมาได้รับฉายาว่า "พระแสงปืนต้นข้ามแม่น้ำสโตง" สมเด็จพระนเรศวรจึงกวาดต้อนครอบครัวไทยกลับสู่กรุงศรีอยุธยาแต่นั้นมา

ภาพสงครามยุทธหัตถี

สมเด็จพระนเรศวรชนช้างกับสมเด็จพระมหาอุปราชา สงครามครั้งที่ 10 เมื่อปีมะโรง พ.ศ. 2135 ตามพงศาวดารไทยรบพม่ากล่าว ณ รุ่งขึ้นวันจันทร์ เดือนยี่ แรม 2 ค่ำ สมเด็จพระนเรศวรกับสมเด็จพระเอกาทศรถทรงเครื่องพิชัยยุทธสงคราม ให้ผูกช้างพระที่นั่งชื่อพลายภูเขาทองขึ้นระวางเป็นเจ้าพระยาไชยานุภาพ เป็นพระคชาธาร อีกช้างหนึ่งชื่อพลายบุญเรืองขึ้นระวางเป็นพระยาปราบไตรจักร ผู้เป็นคชาธารสมเด็จพระเอกาทศรถ ขณะนั้นช้างพระที่นั่งของทั้งสองพระองค์เป็นช้างชนะงา กำลังตกมัน ครั้นเห็นช้างข้าศึกก็ออกแล่นไล่ไปด้วยเมามัน มีจตุรังคบาทกับทหารรักษาพระองค์ติดตามไปไม่กี่คน กำลังรบพุ่งกันอย่างโกลาหล ฝุ่นฟุ้งตลบจนมืดมัว